

نگاهی کوتاه به زندگی و کارنامه شهید حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه شهید

میراث دیپلمات شهید

شهید حسین امیرعبداللهیان، دیپلمات انقلابی و وزیر امور خارجه سابق جمهوری اسلامی ایران، اردیبهشت ۱۳۴۳ در دامغان به دنیا آمد. وی که در کودکی پدر خود را از دست داد، مدرک کارشناسی روابط دیپلماتیک خود را از دانشکده وزارت امور خارجه، کارشناسی ارشد روابط بین الملل را از دانشگاه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و دکتری روابط بین الملل خود را از همین دانشگاه اخذ کرد.

این شهید نزدیک به دو دهه، مسئولیت بخش عربی و آفریقای وزارت امور خارجه را برعهده داشت و همین امر سبب ایجاد ارتباط نزدیکی میان شهید حاج قاسم سلیمانی و وی شد. به دلیل همین نزدیکی و ارتباط بود که شهید امیرعبداللهیان به عنوان دیپلمات ارشد جمهوری اسلامی ایران در مذاکرات سه جانبه ایران، آمریکا و عراق در بغداد حاضر شد.

دیپلمات ارشد و جوان آن زمان کشورمان به عنوان رئیس میز مذاکره طرف ایرانی، مقابل ژنرال‌های آمریکایی با اقتدار و با صلابت سخن از مواضع مقتدرانه ایران گفت و مواضع بحق کشورمان را برابر طرف آمریکایی در مقابل دیدگان نمایندگان عراق تبیین کرد.

در این اجلاس سه‌جانبه، امیرعبداللهیان بخوبی نشان داد که جوانی و ولایت‌پذیری چه مقدار می‌تواند دشمن را به عقب براند، به طوری که بعد از گفتار خصمانه طرف آمریکایی، امیرعبداللهیان با بلند کردن صدای خود، طرف آمریکایی را که از نینگه دنیا به منطقه غرب آسیا آمده بود، از مواضع نااعادلانه خود عقب راند.

رئیس هیأت کارشناسی کشورمان در سومین دور گفت‌وگوهای سه‌جانبه ایران، عراق و آمریکا گفت: اتهام‌های آمریکا علیه ایران در چهارچوب تبلیغات رسانهای صورت می‌گیرد.

میراث ماندگار شهید امیرعبداللهیان

در دولت سیزدهم بود که شهید حسین امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه فعالیت خود را آغاز کرد. این تصدی درحالی است که سیاست خارجی، یکی از نقاط قوت مهم دولت شهید رئیسی بود و طبیعتاً در این عرصه سهم وزیر امور خارجه بسیار پررنگ بوده است. انجام ۲۵ سفر به ۱۹ کشور، بیش

مروری بر سوابق زندگی و حرفه‌ای شهید مالک رحمتی استاندار سابق آذربایجان شرقی جوان ترین شهید خدمت

شهید مالک رحمتی استاندار سابق تبریز، جوان‌ترین فرد حادثه سقوط بالگرد شهدای خدمت است که در اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ به همراه سیدابراهیم رئیسی و حسین امیرعبداللهیان و... به شهادت رسید. استاندار فقید آذربایجان شرقی که در انتظار فرزند سومش به سر می‌برد و فرزندش را ندیده به فیض شهادت نائل آمد، در سال ۱۳۶۱ و در شهر مراغه متولد شد. وی جوان‌ترین استاندار دولت سیزدهم بود که بعد از درگذشت عابدین خرم، استاندار پیشین با موافقت هیأت دولت به عنوان استاندار جدید آذربایجان شرقی منصوب شد. مالک رحمتی فارغ‌التحصیل مقطع دکتری حقوق خصوصی بود. شهید رحمتی تا پیش از استانداری آذربایجان شرقی، معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی بود. او همچنین سوابق اجرایی دیگری در آستان قدس رضوی، وزارت کشور و بنیاد شهید از جمله قائم‌مقام آستان قدس، مدیرعامل سازمان اقتصادی رضوی، عضو هیأت امانا و ریاست بنیاد بهره‌وری موقوفات آستان قدس و عضویت هیأت مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل سازمان اقتصادی کوثر و مسئولیت در سطوح مدیریتی وزارت کشور و اتاق بازرگانی ایران را در کارنامه خود داشت.

شهید مالک رحمتی پس از اخذ مدرک از دانشگاه امام صادق (ع)، در طرح مشاوران جوان احمدی‌نژاد وارد وزارت کشور شد. پس از وزارت کشور، سیاست را رها کرد و به یکی از معادن زیرمجموعه بنیاد کوثر رفت؛ یک شرکت زیان‌ده معدنی با سود سالانه کمتر از ۷ میلیارد تومان که در یک‌سال مدیریت مالک درآمدش به بیش از ده برابر رسید، به‌طوری که وی مدیر نمونه دولتی جهادی کشور محسوب شد.

شهید مالک رحمتی در پایان دوره مدیریت خود در این شرکت معدنی، در انتخابات انجمن سنگ ایران کاندیدا شد و در روز انتخابات چنان خطابه‌ای خواند که مرحوم «حاج قاسم شفیعی» رئیس وقت انجمن مذکور گفت: «اگر این جوان امروز رأی بیاورد، من هم در انتخابات باقی می‌مانم»؛ و این‌گونه مالک ۳۰ ساله با تحصیلات تخصصی حقوق، نایب‌رئیس انجمن سنگ ایران شد.

مسیر بعدی مالک، هلدینگ سبحان بود؛ شرکتی ورشکسته که مدیر قبلی آن راهی اوین شده بود. مالکی که حقوق خوانده بود، جهت مدیریت در سبحان باید گرید بورسی می‌گرفت. وی که از ریاضی و بحث‌های فنی بیزار بود، با نمره سطح الف، رده مالی از بورس گرفت و شرکت مالی زیان‌ده به وی تحویل داده شد، که در دوره مدیریت شهید مالک رحمتی به بهای ۳۰۰ میلیارد تومان در بورس به فروش رفت.

شهید «مالک رحمتی» سال‌های بعد یکی از پیشنهادها به محمد مخبر رئیس وقت ستاد اجرایی فرمان امام (ره) برای گرفتن پست مهمی بود اما، سیدمصطفی سیدهاشمی از مدیران ارشد ستاد، مخالفت سختگیرانه‌ای کرد. این نماینده پیشین مراغه و عجب‌شیر در مجلس شورای اسلامی، راز مخالفت خود را این‌طور گفت: مالک، داماد است. او را جای نیابرد که بگویند با رانت پدر همسرش آمده است.

مسیر مالک از اواخر دهه ۹۰ با حاج آقا مروی گره خورد. سعادت خادمی امام رضا (ع) در معاونت بهره‌وری و مسئول مولدسازی دارایی‌های راکد آستان قدس رضوی، مسئولیتی بود که مالک را خیلی زود تا قائم‌مقامی آستان قدس رضوی رساند اما، این شهید بزرگوار ادامه مسیر خدمت را در وزارت اقتصاد سپری کرد و ریاست سازمان خصوصی‌سازی را بر عهده گرفت، البته نه برای خصوصی‌سازی بلکه به‌دنبال درآمدساز کردن دارایی‌های راکد طرح مولدسازی بود. اما شرایط در مولدسازی طبق برنامه مالک رحمتی پیش رفت و او علی‌رغم موفقیت در پروسه مولدسازی، پس از فوت استاندار آذربایجان شرقی، با پیشنهاد هیأت دولت راهی تبریز شد که خود یک ایران کوچک است. آنجا بود که تمام تجربه مدیریتی خود را برای تنظیم امور اداری به کار گرفت تا خدمت جداکنری خود را ارائه کند. تا اینکه در آخرین مأموریت خود در افتتاح یکی از مهم‌ترین سدهای کشور و سایر پروژه‌های استانی، به همراه سید شهدای خدمت، آسمانی شد و بی‌شک فیض شهادت نائل آمد. به راستی شهید مالک رحمتی همسو با منویات مقام معظم رهبری خالصانه به‌دنبال خدمت تمام‌عیار بود که در نهایت پاداش مجاهدت‌های خود را گرفت.

برجام، بهبود روابط با کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین، تقویت چندجانبه‌گرایی و مقابله با نظام سلطه) حاصل دوره کوتاه وزارت وی و تلاش برای اجرایی کردن اولویت‌های تعیین‌شده، شایان توجه و چشمگیر بوده است.

بهبود روابط ایران و همسایگان

در حوزه همسایگان عربی ایران، مذاکرات با عربستان سعودی به عنوان یکی از کشورهای مطرح اسلامی و منطقه به سرانجام رسید و دو کشور نهایتاً با اعزام سفیر به پایتخت‌های یکدیگر، بعد از بیش از ۷ سال، روابط عادی بین خود را از سرگرفتند؛ کویت و امارات متحده عربی نیز که برای مدت چند سال در تهران سفیر نداشتند، نسبت به اعزام سفرای خود به تهران اقدام کردند.

همچنین روابط ایران با تعدادی دیگر از کشورهای اسلامی از جمله لیبی، سودان، جیبوتی و مالدیو نیز از سرگرفته شد. علاوه بر این، رایزنی با سایر کشورهای منطقه از جمله بحرین و مصر نیز برای احیای روابط صورت گرفت. طی دو سال گذشته، رؤسای جمهور، وزرای خارجه و رؤسای پارلمان‌های ایران و مصر در حاشیه نشست‌های بین‌المللی با یکدیگر ملاقات کرده و زمینه احیای روابط را فراهم کرده‌اند.

سفر وزیر خارجه مصر و همچنین بحرین به ایران برای شرکت در مراسم تشییع این شهدا، به‌رغم اینکه این دو کشور در حال حاضر با ایران رابطه ندارند، نشان‌دهنده تأیید اقدامات صورت گرفته و تأکید بر اهمیت نقش این شخصیت‌ها برای توسعه روابط بین طرفین بوده است.

در حوزه آسیای مرکزی و قفقاز نیز با سفرهای مکرر رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه فقید ایران به این منطقه و بالعکس، شاهد ارتقای ملموس روابط بین دو طرف بودیم که شاید در چند دهه اخیر هیچ‌گاه روابط تا این حد گرم و دوستانه نبوده است.

نگاه به آسیا

در حوزه کلان‌تر آسیایی نیز در دوره وزارت دکتر امیرعبداللهیان، اجرایی شدن قرارداد همکاری بلندمدت ۲۵ ساله بین ایران و چین که قبلاً امضا شده بود، آغاز شد و تمهیدات لازم برای امضای توافق مشابهی با روسیه نیز صورت گرفت. حجم تعاملات در حوزه‌های همکاری بین ایران با چین و روسیه در این دوره به نحو بی‌سابقه‌ای افزایش یافت و روابط طرفین در زمینه‌های متنوعی تعمیق یافته و نهادینه شده که در حجم تجارت و تبادل صدها هیأت‌عالیرتبه بین دو طرف

و حمایت متقابل در نهادهای بین‌المللی قابل مشاهده است. سفرهای شهید آیت‌الله رئیسی به روسیه و چین، اندونزی، پاکستان و سری‌لانکا در حوزه آسیایی و سفر آقای پوتین به ایران و ده‌ها مرتبه ملاقات و رایزنی‌های وزرای خارجه دو کشور نشان‌دهنده پویایی سطح روابط طرفین است که علاوه بر سطح دوجانبه، در مناسبات بین‌المللی طرفین نیز تأثیر گذاشته است.

به عنوان مثال، با وجود اینکه ایران از سال ۲۰۰۵ به عضویت ناظر سازمان همکاری شانگهای درآمد بود، اما در سال ۲۰۲۱ و در دولت شهید رئیسی بود که به عنوان نهمین عضو اصلی به عضویت کامل این سازمان درآمد. ایران همچنین در سال ۲۰۲۳ به عضویت سازمان بریکس پذیرفته شد. عضویت در این نهادهای مهم که بویژه در نظام بین‌المللی در حال تغییر، واجد اهمیت قابل توجهی هستند، نقش جایگاه ایران را ارتقا داده و فضای بهتری برای کنشگری و نقش‌آفرینی در سطح بین‌المللی فراهم خواهد کرد.

حمایت از جبهه مقاومت

بدون شک، هماهنگی و همکاری بین مجاهدان عرصه دیپلماسی و میدان در سطح منطقه و بویژه در حوزه مقاومت در این دوره کم‌نظیر بوده است. با توجه به شناخت کامل شهید حسین امیرعبداللهیان از منطقه و ارتباطات دوستانه دیرینه با رهبران گروه‌های مقاومت و اعتماد متقابل موجود، هماهنگی و حمایت از آنها در مقابل سیاست‌های نظام سلطه و دفاع از مسلمانان منطقه بویژه مردم مظلوم فلسطین با قدرت و صلابت انجام شده و امروزه جایگاه نیروهای مقاومت به عنوان قدرتی غیر قابل چشم‌پوشی در منطقه، کاملاً تثبیت و مستحکم‌تر از هر زمان دیگری است.

نقش‌آفرینی در سطوح چندجانبه منطقه‌ای و بین‌المللی

تقویت چندجانبه‌گرایی و تلاش برای نقش‌آفرینی در نظم نوین بین‌المللی در حال ظهور که در نتیجه روند قطعی افول آمریکا در حال وقوع است و همچنین تضعیف زمینه‌های حضور نیروهای خارجی در منطقه از موضوعات مهم مورد توجه شهید امیرعبداللهیان بود که به شیوه‌های مختلف از جمله حضور فعال و مؤثر در نشست‌های بین‌المللی، عضویت در نهادهای نظم نوین در حال شکل‌گیری، کنشگری فعال و ابتکاری برای رفع مشکلات منطقه‌ای و غیره دنبال شده است.

نگاهی به زندگی

امام جمعه شهید آیت‌الله آل‌هاشم

زندگی بی‌واسطه با مردم

آیت‌الله سید محمدعلی آل‌هاشم در کنار رئیس‌جمهور، وزیر امور خارجه، استاندار آذربایجان شرقی و خدمه پرواز به شهادت رسید. او رجلی انقلابی، ولایت‌مدار، مسئول و مردمی با ویژگی‌هایی منحصر به‌فرد بود. شهید آیت‌الله «سید محمدعلی آل‌هاشم» امام جمعه تبریز و نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان شرقی و متولد ۱۳۴۱ در تبریز بود که در سن ۶۲ سالگی به شهادت رسید.

به گزارش مهر، پدرش آیت‌الله سید محمدتقی آل‌هاشم از روحانیون برجسته تبریز است. او تحصیلات مقدماتی را تا دوران دبیرستان در تبریز گذراند و پس از آن برای تحصیل علوم حوزوی راهی حوزه علمیه قم شد تا مقطع سطح چهار حوزوی را سپری کرد. او همچنین مدت ۱۲ سال در درس خارج آیت‌الله خامنه‌ای حضور داشته و مدرک دکتری فقه و مبانی را داراست. شهید آیت‌الله «سید محمدعلی آل‌هاشم» سابقه حضور در جبهه و از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۶ ریاست سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش جمهوری اسلامی را برعهده داشت و با حکم مقام معظم رهبری به عنوان نماینده ولی فقیه در ارتش کل کشور منصوب شد. پس از مدتی نیز از سال ۱۳۹۶ تا لحظه شهادت به عنوان نماینده ولی فقیه و امام جمعه تبریز خدمت و فعالیت کرد. برخی دیگر از مسئولیت‌های برجسته شهید آیت‌الله «سید محمدعلی آل‌هاشم» عبارت بود: از مسئول ستاد نماز جمعه تبریز، مسئول عقیدتی-سیاسی مرکز آموزش پشتیبانی نیروهای زمینی ارتش، رئیس عقیدتی-سیاسی لشکر ۲۱ حمزه آذربایجان، رئیس اداره عقیدتی-سیاسی منطقه‌ای آذربایجان، معاون تبلیغات و روابط عمومی سازمان عقیدتی-سیاسی منطقه‌ای آذربایجان، جانشین اداره عقیدتی-سیاسی نیروی دریایی ارتش، جانشین اداره عقیدتی-سیاسی سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش با تصویب فرماندهی معظم کل قوا و رئیس اداره عقیدتی-سیاسی نیروی زمینی ارتش با تصویب فرماندهی معظم کل قوا.

همچنین وی عضو شورای مرکزی جامعه روحانیت مبارز تهران، عضو شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه کشور، منتخب مردم استان آذربایجان شرقی در ششمین دوره مجلس خبرگان رهبری و عضو میز آذربایجان در مجمع تشخیص مصلحت نظام بود.

وی پس از شهیدان محراب آیت‌الله قاضی و آیت‌الله مدنی، مرحوم آیت‌الله مشکینی، آیت‌الله ملکوتی و آیت‌الله مجتهد شبستری، ششمین نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز بود که از ۱۰ خردادماه ۱۳۹۶ تاکنون این سمت را به خوبی برعهده گرفت که به فرموده مقام معظم رهبری جایگاهی بس رفیع، حساس و مهم است.

وی اولین امام جمعه‌ای بود که دستور داد نرده‌های مصلی که بین مردم و مسئولان فاصله ایجاد می‌کرد، برداشته شود و مکرر به بازار و کسبه شهر سرزده و جویای وضعیت اقتصادی آنها می‌شد و حتی کسبه منصف و باسابقه را تشویق می‌کرد.

وی بدون فاصله از مردم، برای خرید مایحتاج زندگی خانواده‌اش به مغازه‌ها و حتی نانوایی می‌رفت، بدون تکلف سوار مترو و تاکسی شده و بدون وجود فاصله‌ای از حال مردم و مشکلاتشان خبردار می‌شد، به استادبوم یادگار امام برای حمایت از تیم محبوب فوتبالی آذری‌ها می‌رفت و همه اینها را در کنار رسیدگی به حال بیماران، مجروحان جنگ، خانواده‌های حاشیه‌نشین تبریز و کودکان بهزیستی انجام می‌داد. او در عین حال با حضور در مساجد محله‌های مختلف تبریز پشت‌سر امامان جماعت مساجد نماز می‌خواند.

بدون شک شهید آیت‌الله سید محمدعلی آل‌هاشم، امام جمعه تبریز و نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی، جهادی خدمت کرد، مسئولی در تراز انقلاب و مردمی بود و قلب‌های مردم دیار آذربایجان شرقی را ربود و به شهادت رسید.

در بخش‌هایی از متن حکم انتصاب وی به عنوان نماینده ولی فقیه آذربایجان شرقی توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۱۰ خردادماه ۱۳۹۶ آمده است: «از جنابعالی انتظار می‌رود با سلوک صمیمانه و تلاش خردمندانه با آن مردم مؤمن و پرانگیزه و شجاع که گام‌های بلندشان در مجاهدت‌های بزرگ در همه دوران‌ها کم‌نظیر است، بویژه با قشر جوان انقلابی و پرشور، جایگاه معتبر امامت جمعه را بیش از پیش در خدمت پیشرفت‌های فکری و عملی انقلاب قرار دهید.»